

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJA

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 ♦ Tālr. 67097200 ♦ Fakss 67097277 ♦ E-pasts sprk@sprk.gov.lv

PADOMES LĒMUMS

R ī g ā

25.11.2009.

Nr.1/6
(prot. Nr.45, 18.p)

Elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika

Izdota saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 20.panta pirmo daļu un likuma "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 25.panta pirmo daļu

1. Vispārīgie jautājumi

1. Elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika (turpmāk - metodika) nosaka kārtību, kādā aprēķina un nosaka sadales sistēmas pakalpojumu tarifus (turpmāk - tarifi).

2. Metodikā lietoti šādi termini un mērvienības:

2.1. *diferencētie tarifi* - konkrēti sadales tarifi, pēc kuriem par sadales sistēmas pakalpojumiem norēķinās sadales sistēmas lietotāji;

2.2. *elektroenerģijas patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām* - sadales sistēmas operatora darbības tehnoloģisko procesu nodrošināšanai izlietotā elektroenerģija;

2.3. *elektroenerģijas zudumi* - sadales sistēmai pievadīto un no sadales sistēmas aizvadīto elektroenerģijas apjomu starpība attiecīgā laika periodā, neskaitot elektroenerģijas patēriņu tehnoloģiskām vajadzībām;

2.4. *elektroietaise* - vairākas savstarpēji saistītas elektroiekārtas vienotu uzdevumu veikšanai;

2.5. *elektroietaises piederības robeža* - piederības robeža starp sadales sistēmas operatora un pārvades sistēmas operatora, kā arī ar lietotāja īpašumā, valdījumā vai lietojumā esošām elektroietaisēm;

2.6. *komercuzskaites mērāparāts* - elektroenerģijas uzskaites mērāparāts vai mērāparātu sistēma elektroenerģijas daudzuma uzskaitēi komercnorēķinu veikšanai;

2.7. *regulējamo aktīvu bāze (RAB)* - sadales sistēmas operatora īpašumā esošie un nomātie uz sadales sistēmas pakalpojumu attiecināmie pamatlīdzekļi un nemateriālie ieguldījumi, kā arī krājumi;

2.8. *sprieguma pakāpes tarifs* - maksimālā ieņēmumu līmeņa attiecība pret prognozētajiem enerģijas apjomiem konkrētai sprieguma pakāpei, ko izmanto, lai pārbaudītu, vai prognozētie ieņēmumi konkrētā sprieguma pakāpē nepārsniedz attiecīgās sprieguma pakāpes pamatoto izmaksu segšanai nepieciešamo līdzekļu apjomu;

2.9. *Ls/kWh* - lati par kilovatstundu.

3. Saskaņā ar šo metodiku aprēķinātie tarifi ietver arī uz konkrētu sadales sistēmas lietotāju attiecinātās pārvades sistēmas izmaksas, kas nodrošina lietotājiem, kuriem ir pieeja sadales sistēmai arī pārvades sistēmas pakalpojumu izmantošanu.

4. Sadales sistēmas operators precīzi un pārskatāmi atspoguļo sadales sistēmas pakalpojuma izmaksas, iekļaujot tajās tikai ar sadales sistēmas pakalpojumiem saistītos aktīvus un darbības. Tarifu aprēķinā iekļaujamās tikai tās tehnoloģiski un ekonomiski pamatotās izmaksas, kas nepieciešamas efektīvai sadales sistēmas pakalpojumu sniegšanai.

5. Sadales sistēmas operators lieto izmaksu attiecināšanas modeli, un tā pamatprincipus un ieviešanu saskaņo ar regulatoru.

6. Kapitāla izmaksu noteikšanai izmanto regulējamo aktīvu bāzi un kapitāla atdeves likmi. Kapitāla atdeves likme ir regulatora noteikta vidējā svērtā likme no pašu kapitālam noteiktās atdeves likmes un aizņemtajam kapitālam noteiktās ilgtermiņa kredītu procentu likmes. Kapitāla atdeves likmi aprēķina noteiktai pašu kapitāla un aizņemtā kapitāla attiecībai. Kapitāla atdeves likmi nosaka tā, lai neietekmētu sadales sistēmas operatora izvēli starp pašu kapitāla un aizņemtā kapitāla izmantošanu. Pirms tarifu projekta iesniegšanas sadales sistēmas operators iesniedz regulatoram lūgumu noteikt kapitāla atdeves likmi un regulators pēc visas nepieciešamās informācijas saņemšanas nosaka kapitāla atdeves likmi.

7. Ja transportēto elektroenerģijas apjomu, patēriņa struktūras un citu rādītāju prognozes, kas izmantotas, apstiprinot esošos tarifus, atšķiras no faktiskajiem šo rādītāju lielumiem un tas ietekmē sadales sistēmas operatora neto apgrozījumu par vairāk nekā vienu procentu, sadales sistēmas operators ņem vērā šīs atšķirības, nākošā tarifu projektā par prognožu novirzes summu samazinot vai palielinot plānotos ieņēmumus un tam atbilstoši arī tarifus.

8. Ja tarifu projekta aprēķinā laika periodam, kas ir ilgāks par vienu gadu, izmantotās prognozes neatbilst ikgadējiem faktiskajiem aprēķinā izmantoto rādītāju lielumiem, regulators var uzdot sadales sistēmas operatoram iesniegt jaunu tarifu projektu likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 19.pantā noteiktajā kārtībā.

2. Sadales sistēmas elektroenerģijas bilance

9. Sadales sistēmas operatora elektroenerģijas bilance ir sadales sistēmai pievadītās elektroenerģijas daudzuma atbilstība visiem sadales sistēmas lietotājiem piegādātajam elektroenerģijas daudzumam, elektroenerģijas patēriņam tehnoloģiskajām vajadzībām un elektroenerģijas zudumiem sadales sistēmā nepieciešamajam elektroenerģijas daudzumam.

10. Sadales tarifu aprēķināšanai sadales sistēmas operators sastāda elektroenerģijas bilanci saskaņā ar šādu formulu:

$$E_{SSOp} = E_{SSOnod\ liet} + E_{SSOzud} + E_{SSOtehn} ,$$

kur

$$E_{SSOp} = E_{PSOpārv\ SSO} + E_{SSO} + E_{SSO\ piesl}$$

$$E_{SSOnod\ liet} = E_{PSOpārv\ SSO} + E_{SSO} + E_{SSO\ piesl} - E_{SSOzud} - E_{SSOtehn} ,$$

E_{SSOp} - sadales sistēmai pievadītās elektroenerģijas daudzums [kWh];

$E_{SSOnod\ liet}$ - prognozējamais uz elektroietaišu piederības robežas visiem lietotājiem piegādātais elektroenerģijas daudzums [kWh];

$E_{PSOpārv\ SSO}$ - prognozējamais sadales sistēmai no pārvades sistēmas pievadītais elektroenerģijas daudzums [kWh];

E_{SSO} - prognozējamais sadales sistēmas operatoram no citas sadales sistēmas operatora pievadītais elektroenerģijas daudzums [kWh];

$E_{SSO\ piesl}$ - prognozējamais elektroenerģijas daudzums no ražotājiem, kuru elektroietais pieslēgtas sadales sistēmai [kWh];

E_{SSOzud} - sadales sistēmas elektroenerģijas zudumi [kWh];

$E_{SSOtehn}$ - elektroenerģijas patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām [kWh].

11. Visu sadales sistēmas transportēto elektroenerģiju sadala pa šādām sprieguma pakāpēm:

$E_{SSOp\ 6-20\ kV\ kopn}$ - prognozētais 110/6-20 kilovoltu (turpmāk - kV) transformatoru 6-20 kV kopnēm pievadītais elektroenerģijas daudzums [kWh];

$E_{SSOp\ 6-20\ kV}$ - prognozētais 6-20 kV sadales punktiem, 6-20 kV līnijām pievadītais elektroenerģijas daudzums [kWh];

$E_{SSOp\ 0,4\ kV\ kopn}$ - prognozētais 6-20/0,4 kV transformatoru 0,4 kV kopnēm pievadītais elektroenerģijas daudzums [kWh];

$E_{SSOp\ 0,4\ kV}$ - prognozētais 0,4 kV līnijām pievadītais elektroenerģijas daudzums [kWh].

12. Lietotājiem nodoto elektroenerģiju sadala pa šādām sprieguma pakāpēm:

$$E_{SSOnod\ liet} = E_{SSOnod\ liet\ 6-20\ kV\ kopn} + E_{SSOnod\ liet\ 6-20\ kV} + E_{SSOnod\ liet\ 0,4\ kV\ kopn} + E_{SSOnod\ liet\ 0,4\ kV} ,$$

kur

$E_{SSOnod\ liet\ 6-20\ kV\ kopn}$ - prognozētais no 110/6-20kV transformatoru 6-20kV kopnēm lietotājiem nodotās elektroenerģijas daudzums [kWh];

$E_{SSOnod\ liet\ 6-20\ kV}$ - prognozētais no 6-20kV sadales punktiem, 6-20 kV līnijām lietotājiem nodotās elektroenerģijas daudzums [kWh];

$E_{SSOnod\ liet\ 0,4\ kV\ kopn}$ - prognozētais no 6-20/0,4kV transformatoru 0,4kV kopnēm lietotājiem nodotās elektroenerģijas daudzums [kWh];

$E_{SSOnod\ liet\ 0,4\ kV}$ - prognozētais no 0,4kV līnijām lietotājiem nodotās elektroenerģijas daudzums [kWh].

13. Kopējos sadales sistēmas elektroenerģijas zudumus ($E_{SSO\ zud}$) un elektroenerģijas patēriņu tehnoloģiskām vajadzībām ($E_{SSOtehn}$) sadala pa sprieguma pakāpēm atbilstoši nodotās elektroenerģijas daudzumam.

$$E_{SSOzud} = E_{SSOzud\ 6-20\ kV\ kopn} + E_{SSOzud\ 6-20\ kV} + \\ E_{SSOzud\ 0,4\ kV\ kopn} + E_{SSOzud\ 0,4\ kV} ,$$

kur

$E_{SSOzud\ 6-20\ kV\ kopn}$ - prognozētie elektroenerģijas zudumi 110/6-20 kV transformatoros un apakšstaciju vidējā sprieguma sadalnē [kWh];

$E_{SSOzud\ 6-20\ kV}$ - prognozētie elektroenerģijas zudumi 6-20 kV sadales punktos, 6-20 kV līnijās [kWh];

$E_{SSOzud\ 0,4\ kV\ kopn}$ - prognozētie elektroenerģijas zudumi 6-20/0,4 kV transformatoros [kWh];

$E_{SSOzud\ 0,4\ kV}$ - prognozētie elektroenerģijas zudumi 0,4 kV līnijās [kWh].

$$E_{SSOtehn} = E_{SSOtehn\ 6-20\ kV\ kopn} + E_{SSOtehn\ 6-20\ kV} + E_{SSOtehn\ 0,4\ kV\ kopn} + E_{SSOtehn\ 0,4\ kV} ,$$

kur

$E_{SSOtehn\ 6-20\ kV\ kopn}$ - prognozētais elektroenerģijas patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām 110/6-20 kV apakšstaciju vidējā sprieguma sadalnē [kWh];

$E_{SSOtehn\ 6-20\ kV}$ - prognozētais elektroenerģijas patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām 6-20 kV sadales punktos [kWh];

$E_{SSOtehn\ 0,4\ kV\ kopn}$ - prognozētais elektroenerģijas patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām 6-20/0,4 kV transformatoru punktos [kWh];

$E_{SSOtehn\ 0,4\ kV}$ - prognozētais elektroenerģijas patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām 0,4 kV līnijās [kWh].

14. Lai aprēķinātu tarifu katrai sprieguma pakāpei, visu sadales sistēmas operatora saņemto un nodoto elektroenerģiju sadala:

$$E_{SSOnod\ 6-20\ kV\ kopn} = E_{SSOp\ 6-20\ kV\ kopn} - \\ E_{SSOzud\ 6-20\ kV\ kopn} - E_{SSOtehn\ 6-20\ kV\ kopn} ,$$

kur

$$E_{SSOp\ 6-20\ kV} = E_{SSOnod\ 6-20\ kV\ kopn} - E_{SSOnod\ liet\ 6-20\ kV\ kopn}$$

$$E_{SSOnod\ 6-20\ kV} = E_{SSOp\ 6-20\ kV} - E_{SSOzud\ 6-20\ kV} - \\ E_{SSOtehn\ 6-20\ kV}$$

$$E_{SSOp\ 0,4\ kV\ kopn} = E_{SSOnod\ 6-20\ kV} - E_{SSOnod\ liet\ 6-20\ kV}$$

$$E_{SSOnod\ 0,4\ kV\ kopn} = E_{SSOp\ 0,4\ kV\ kopn} - \\ E_{SSOzud\ 0,4\ kV\ kopn} - E_{SSOtehn\ 0,4\ kV\ kopn}$$

$$E_{SSOp\ 0,4\ kV} = E_{SSOnod\ 0,4\ kV\ kopn} - E_{SSOnod\ liet\ 0,4\ kV\ kopn}$$

$$E_{SSOnod\ 0,4\ kV} = E_{SSOp\ 0,4\ kV} - E_{SSOzud\ 0,4\ kV} - \\ E_{SSOtehn\ 0,4\ kV}$$

$$E_{SSOnod\ 0,4\ kV} = E_{SSOnod\ liet\ 0,4\ kV} ,$$

kur

$E_{SSOnod\ 6-20\ kV\ kopn}$ - prognozētais no 110/ 6-20 kV transformatoru 6-20 kV kopnēm nodotais elektroenerģijas daudzums [kWh];

$E_{SSOnod\ 6-20\ kV}$ - prognozētais no 6-20 kV sadales punktiem, 6-20 kV līnijām nodotais elektroenerģijas daudzums [kWh];

$E_{SSO_{nod}} 0,4 \text{ kV kopn}$ - prognozētais no 6-20/0,4 kV transformatoru 0,4 kV kopnēm nodotais elektroenerģijas daudzums [kWh];

$E_{SSO_{nod}} 0,4 \text{ kV}$ - prognozētais no 0,4 kV līnijām nodotais elektroenerģijas daudzums [kWh].

3. Sadales tarifu aprēķinā iekļaujamās izmaksas

15. Tarifu aprēķinā iekļauj izmaksas, kas sastāv no kapitāla izmaksām (I_{kap}), ekspluatācijas izmaksām (I_{ekspl}) un nodokļiem (I_{nod}). Tarifu aprēķinā ir iekļaujamās tikai tās izmaksas, kas attiecas uz sadales sistēmas pakalpojumu sniegšanu un ir pamatotas.

$$I_{SSO} = I_{kap} + I_{ekspl} + I_{nod}$$

16. Ja sadales sistēmas operators sadales sistēmas pakalpojumu sniegšanai izmanto nomātus pamatlīdzekļus, uz sadales tarifu attiecināmā nomas maksa nedrīkst pārsniegt pamatotu nomas maksas apjomu. Pamatotas nomas maksas aprēķinā ietverto kapitāla atdevi iznomātājam, kurš ir saistītais komersants (valdošais uzņēmums vai atkarīgā sabiedrība Koncernu likuma izpratnē), nosaka, izmantojot iznomātāja pašu un aizņemtā kapitāla īpatsvaru, pašu kapitāla atdeves likmi pielīdzinot sadales sistēmas operatoram noteiktajai pašu kapitāla atdeves likmei, un aizņemtā kapitāla atdeves likmi pielīdzinot iznomātāja izmantoto ilgtermiņa kredītu faktiskajai vidējai likmei.

3.1. Kapitāla izmaksas

17. Kapitāla izmaksas (I_{kap}) veido kapitāla atdeve un nolietojums (amortizācija).

$$I_{kap} = I_{nol} + P,$$

kur

I_{nol} - pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījums [Ls];

P - kapitāla atdeve [Ls].

18. Pamatojoties uz kapitāla atdevi, regulators analizē sadales sistēmas operatora darbības rentabilitāti. Sadales sistēmas operators, atbilstoši sniegtajiem sadales sistēmas pakalpojumiem, veido tādu kapitāla izmaksu un to attiecināšanas uzskaiti, kas dod skaidru un nepārprotamu priekšstatu par izmaksu izmaiņām.

3.1.1. Regulējamo aktīvu bāze

19. Uz sadales sistēmas regulējamo aktīvu bāzi (RAB) attiecina tikai sadales sistēmas pakalpojuma sniegšanai efektīvi izmantojamās aktīvās vai to daļu, RAB vērtības aprēķinos iekļaujot pamatlīdzekļu, nemateriālo ieguldījumu un krājumu iepriekšējā gada finanšu pārskata atlikušo vai bilances vērtību gada beigās. Ja tarifu projektu sadales sistēmas operators aprēķina laika periodam, kas ir ilgāks par vienu gadu, RAB vērtības aprēķinos iekļauj attiecīgā gada sākumam prognozēto pamatlīdzekļu, nemateriālo ieguldījumu un krājumu vērtību. Regulējamo aktīvu bāzes vērtībā neietilpst finanšu ieguldījumi, debitoru parādi, vērtspapīri un līdzdalība kapitālos, kā arī naudas līdzekļi. RAB atbilst ilgtermiņa pakalpojumu sniegšanai piesaistītā kapitāla vērtībai (pašu kapitāls un ilgtermiņa kredīti vai atbilstošā nomāto aktīvu kapitāla daļa).

20. Pamatlīdzekļus, kas iegūti par maksu (pieslēguma maksu), kura saņemta no lietotāja, neiekļauj RAB vērtībā, šo pamatlīdzekļu nolietojumu nesedz ar sadales tarifiem un no šiem aktīviem neplāno kapitāla atdevi.

21. Tarifu projekta izvērtēšanas gaitā RAB sastāvā iekļauto aktīvu vērtību regulators var noteikt atšķirīgu no attiecīgo aktīvu bilances vērtības. Lai noteiktu vai RAB sastāvā iekļautie aktīvi nepieciešami sadales sistēmas pakalpojuma sniegšanai efektīvā veidā, regulatoram ir tiesības uzdot veikt sadales sistēmas operatoram RAB sastāvā iekļauto aktīvu tehniskā stāvokļa, kalpošanas ilguma un izmantošanas efektivitātes novērtējumu. Regulators apstiprina novērtējuma darba uzdevumu un pieņem šī darba uzdevuma izpildi.

22. Regulatoram ir tiesības, ja tas nepieciešams, kapitāla atdeves un nolietojuma noteikšanai uzdot sadales sistēmas operatoram pārvērtēt RAB. Regulators sastāda vai apstiprina RAB pārvērtēšanas darba uzdevumu un pieņem šī darba uzdevuma izpildi. RAB pārvērtēšanu veic, izmantojot vienu no šādām metodēm:

22.1. aktīvu iegādes vērtība mīnus nolietojums (finanšu pārskatu vērtība);

22.2. aktīvu iegādes vērtība, indeksēta ar inflācijas rādītāju, mīnus nolietojums;

22.3. nosakot atlikušo aktīvu aizvietošanas vērtību (aizvietošanas vērtība, ņemot vērā pašreizējās cenas un iespējamās aktīvu kvalitātes izmaiņas, mīnus eksperta noteikts faktiskais nolietojums);

22.4. ņemot vērā aktīvu tirgus vērtību;

22.5. nosakot aktīvu atgūstamo vērtību, kas ir augstākā no aktīva tīrās pārdošanas vērtības vai aktīvu izmantošanas vērtības (diskontētās naudas plūsmas no aktīva izmantošanas).

23. Papildus aktīvu pārvērtēšanai RAB noteikšanas nolūkos regulators var veikt korekcijas attiecībā uz kapitāla izmaksu noteikšanu, ja atklājas, ka sadales sistēmas operators aprēķinos iekļāvis aktīvus vai aktīvu daļu, kuri netiek izmantoti sadales sistēmas pakalpojuma efektīvai nodrošināšanai.

3.1.2. Kapitāla atdeve

24. Kapitāla atdevi aprēķina pēc formulas:

$$P = (RAB - PR) * wacc ,$$

kur

P - kapitāla atdeve [Ls];

RAB - regulējamo aktīvu bāzes vērtība gada sākumā [Ls];

PR - uz RAB sastāvā ietilpstošajiem pamatlīdzekļiem attiecinātā pārvērtēšanas rezerves vērtība, [Ls];

wacc - vidējā svērtā kapitāla atdeves likme procentos [%].

25. Vidējo svērto kapitāla atdeves likmi aprēķina:

$$wacc = r_e * E/(E + D) + r_d * D/(E+D),$$

kur

r_e - pašu kapitāla atdeves likme;

$E/(E+D)$ - pašu kapitāla attiecība pret kopējo (pašu un aizņemto) kapitālu;

r_d - aizņemtā kapitāla atdeves likme;

$D/(E+D)$ - aizņemtā kapitāla attiecība pret kopējo (pašu un aizņemto) kapitālu.

26. Pašu kapitāla atdeves likmi aprēķina:

$$r_e = r_f + r_c ,$$

kur

r_f - Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) grupas valstu vidējā valsts ilgtermiņa (bezriskā) vērtspapīru procentu (%) likme;

r_c - riska prēmija, kas ietver valsts riska un nozares riska novērtējumu.

27. Aizņemtā kapitāla atdeves likmi nosaka, pamatojoties uz vienu no šādiem principiem:

27.1. kā vidējo ilgtermiņa kredītu likmi iekšzemes uzņēmumiem, to samazinot par iespējamo apjoma atlaidi;

27.2. kā pakalpojumu sniedzēja faktisko ilgtermiņa kredītu vidējo likmi;

27.3. kā ilgtermiņa valsts parāda vērtspapīru likmes un nozares riska piemaksas summu.

3.2. Pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījums (I_{nol})

28. Pamatlīdzekļu nolietojumu un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījumu aprēķina šādi:

$$I_{nol} = I_{nol\text{ pam}} + I_{nol\text{ nem}} ,$$

kur

I_{nol} - pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījums [Ls];

$I_{nol\text{ pam}}$ - pamatlīdzekļu nolietojums [Ls];

$I_{nol\text{ nem}}$ - nemateriālo ieguldījumu izveidošanas izmaksu norakstījums [Ls].

29. **Pamatlīdzekļu nolietojumu** ($I_{nol\text{ pam}}$) aprēķina saskaņā ar starptautiskiem grāmatvedības standartiem un sadales sistēmas operatora pieņemto grāmatvedības politiku.

30. Ja pamatlīdzekļi nav pilnībā noslogoti, noteikto indeksu koriģē atbilstoši pamatlīdzekļu lietderīgai izmantošanai.

31. **Nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījumu** ($I_{nol\text{ nem}}$) aprēķina pētniecības un sadales sistēmas operatora attīstības izmaksām, koncesiju, patentu, licenču, preču zīmju un citu nemateriālo ieguldījumu izmaksām (izņemot sadales sistēmas operatora nemateriālo vērtību), saskaņā ar starptautiskajiem grāmatvedības standartiem un sadales sistēmas operatora pieņemto grāmatvedības politiku.

3.3. Nodokļi

32. **Nekustamā īpašuma nodokli** ($I_{ip\text{ nod}}$) aprēķina saskaņā ar normatīvajiem aktiem tikai no RAB sastāvā iekļautiem aktīviem.

33. **Uzņēmuma ienākuma nodokli** ($I_{ien\text{ nod}}$) aprēķina saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

3.4. Eksploatācijas izmaksas

34. **Sadales sistēmas operatora eksploatācijas izmaksas** (I_{ekspl}) aprēķina:

34.1. ja sadales sistēmas operatora elektroietais ir tieši pieslēgtas pārvades sistēmai:

$$I_{\text{ekspl}} = I_{\text{PSO}} + I_{\text{tehn proc}} + I_{\text{pers}} + I_{\text{rem}} + I_{\text{saimn}},$$

kur

I_{PSO} - konkrēta sadales sistēmas operatora pārvades sistēmas pakalpojuma izmaksas [Ls];

$$I_{\text{PSO}} = \sum_{i=1}^n T_{\text{jauda}}^i * N^i + \sum_{i=1}^n T_{\text{elek}}^i * E_{\text{SSOp}}^i$$

n - sadales sistēmas operatora pieslēguma vietu skaits pārvades sistēmai;

T_{jauda}^i - tarifs i -tās pieslēguma vietas pārvades jaudas uzturēšanai un attīstīšanai [Ls/kW gadā];

N^i - sadales sistēmas operatora attiecīgās pieslēguma vietas pārvades sistēmai uzstādītā jauda [kW];

T_{elek}^i - sadales sistēmas operatora attiecīgās pieslēguma vietas pārvades sistēmai elektroenerģijas pārvadīšanas tarifs [Ls/kWh];

E_{SSOp}^i - sadales sistēmas operatora attiecīgajā pieslēguma vietā pievadītais elektroenerģijas daudzums [kWh];

I_{pers} - personāla un sociālās izmaksas [Ls];

$I_{\text{tehn proc}}$ - elektroenerģijas sadales sistēmas zudumu un tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas izmaksas [Ls];

I_{rem} - īpašuma uzturēšanai nepieciešamo un citu komersantu veikto kārtējo ekspluatācijas remontu izmaksas [Ls];

I_{saimn} - pārējās saimnieciskās darbības izmaksas [Ls].

34.2. ja sadales sistēmas operatora elektroietais ir pieslēgtas citai sadales sistēmai:

$$I_{\text{ekspl}} = I_{\text{sad}} + I_{\text{tehn proc}} + I_{\text{pers}} + I_{\text{rem}} + I_{\text{saimn}},$$

kur

I_{sad} - konkrēta sadales sistēmas operatora citas sadales sistēmas pakalpojuma izmaksas [Ls].

35. Pārvades sistēmas pakalpojuma izmaksas nosaka saskaņā ar pārvades sistēmas diferencētajiem tarifiem atbilstoši lietotāja elektroietaisies piederības robežai, ņemot vērā lietotāja prognozētās uzstādītās jaudas un pārvadīto elektroenerģijas daudzumu attiecīgā laika periodā.

36. Ar elektroenerģijas sadales zudumiem un tehnoloģiskā procesa nodrošināšanu sadales sistēmā saistītās izmaksas ($I_{\text{tehn proc}}$) veido elektroenerģijas zudumi sadales sistēmā un elektroenerģijas patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām.

Šīs izmaksas ir saistītas ar sadales sistēmai pievadīto un no sadales sistēmas aizvadīto elektroenerģijas apjomu starpību attiecīgā laika periodā un tās aprēķina šādi:

$$I_{\text{tehn proc}} = (E_{\text{tehn}} + E_{\text{zud}}) * C_{\text{zud SSO}},$$

kur

$$E_{\text{tehn}} = E_{\text{tehn 6-20 kV kopn}} + E_{\text{tehn 6-20 kV}} + \\ E_{\text{tehn 0,4 kV kopn}} + E_{\text{tehn 0,4 kV}}$$

$$E_{\text{zud}} = E_{\text{zud 6-20 kV kopn}} + E_{\text{zud 6-20 kV}} + E_{\text{zud 0,4 kV kopn}} + E_{\text{zud 0,4 kV}},$$

kur

E_{zud} - prognozētie elektroenerģijas zudumi sadales sistēmā [kWh];

E_{tehn} - prognozētais elektroenerģijas patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām [kWh];

$C_{\text{zud SSO}}$ - prognozētā vidējā elektroenerģijas zudumu iepirkuma cena [Ls/kWh];

$E_{\text{tehn (6-20kV kopn, 6-20kV, 0,4kVkopn, 0,4kV)}}$ - prognozētais elektroenerģijas patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām attiecīgi apakšstacijas 110/6-20 kV kopnēs, 6-20 kV sadales punktos, 6-20/0,4 kV transformatoru punktos un 0,4 kV līnijās [kWh];

$E_{\text{zud (6-20kV kopn, 6-20kV, 0,4kVkopn, 0,4kV)}}$ - prognozētie elektroenerģijas zudumi attiecīgi apakšstacijas 110/6-20 kV kopnēs, 6-20 kV sadales punktos, 6-20/0,4 kV transformatoru punktos un 0,4 kV līnijās [kWh].

37. Personāla un sociālās izmaksas (I_{pers}) aprēķina saskaņā ar Darba likumu kā darba samaksu darbiniekiem, obligāto sociālo apdrošināšanu aprēķina saskaņā ar normatīvajiem aktiem, izmaksās ietilpst piemaksas un prēmijas, kā arī atlaišanas pabalsti darbiniekiem, kuri atlaisti pēc darba devēja iniciatīvas vai savstarpēji vienojoties.

38. Īpašuma uzturēšanai nepieciešamo un citu komersantu veikto kārtējo ekspluatācijas remontu izmaksas (I_{rem}), kā arī citu tādu darbu izmaksas, kuri nepieciešami sadales sistēmas operatora bilancē esošo un nomāto sadales sistēmas aktīvu un citu ražošanas un administrēšanas aktīvu pamatlīdzekļu (ēku, būvju, iekārtu u.c.) uzturēšanai darba kārtībā un saglabāšanai un kurus veic citas komercsabiedrības, uzskaita šajā pozīcijā un noraksta pārskata periodā, kurā tās radušās. Remontu nepieciešamību nosaka pienākums gādāt par drošu un nepārtrauktu sadales sistēmas darbību. Remontu izmaksas, kuras kapitalizē, šajā pozīcijā neuzskaita.

39. Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas (I_{saimn}) - ar sadales sistēmas operatora saimniecisko darbību saistītās izmaksas, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu sadales sistēmas pakalpojumu sniegšanu, un nav iekļautas citos izmaksu posteņos.

4. Sadales sistēmas operatora pakalpojumi pa sprieguma pakāpēm

40. Sadales sistēmas operators sniedz sadales sistēmas pakalpojumus četrās dažādās sprieguma pakāpēs, un tarifu aprēķina katrai no sprieguma pakāpēm:

40.1. no 110/6-20kV transformatoru 6-20kV kopnēm;

40.2. no 6-20 kV sadales punktiem, 6-20kV līnijām;

40.3. no 6-20/0,4 kV transformatoru 0,4kV kopnēm;

40.4. no zemsprieguma 0,4kV līnijām.

41. Sadales sistēmas operatora kopējās izmaksas, kas radušās sniedzot pakalpojumus četrās dažādās sprieguma pakāpēs aprēķina:

$$I_{\text{elek}} = I_{\text{elek 6-20 kV kopn}} + I_{\text{elek 6-20 kV}} + \\ I_{\text{elek 0,4 kV kopn}} + I_{\text{elek 0,4 kV}}$$

5. Izmaksu attiecināšanas principi

42. Kopējās sadales sistēmas operatora izmaksas (I_{SSO}), kas saistītas ar sadales sistēmas pakalpojumu sniegšanu, attiecinās uz visiem sadales sistēmas pakalpojumiem, lai noteiktu katra pakalpojuma izmaksas.

43. Sadales sistēmas pakalpojumu izmaksas par šiem pakalpojumiem ir atšķirīgas dažādās sprieguma pakāpēs.

$$I_{\text{elek}} = I_{\text{elek 6-20 kV kopn}} + I_{\text{elek 6-20 kV}} + I_{\text{elek 0,4 kV kopn}} + I_{\text{elek 0,4 kV}}$$

44. Katrā sprieguma pakāpē aprēķina sadales sistēmas pakalpojuma izmaksas uz vienu vienību.

45. Sadales sistēmas operatora izmaksas uz vienu vienību par 110/6-20kV transformatoru kopnēm pārvadīto elektroenerģiju [Ls/kWh] aprēķina šādi:

$$T'_{\text{elek 6-20 kV kopn}} = I_{\text{elek 6-20 kV kopn}} / E_{SSO\text{nod liet}},$$

kur

$I_{\text{elek 6-20 kV kopn}}$ - izmaksas, kas rodas, transportējot elektroenerģiju pa 110/6-20kV transformatoru 6-20kV kopnēm [Ls].

46. Līdzīgi aprēķina izmaksas uz vienu vienību arī pārējās sprieguma pakāpēs:

$$T'_{\text{elek 6-20 kV}} = \frac{I_{\text{Elek 6-20 kV}}}{E_{SSO\text{nod liet}} - E_{SSO\text{nod liet 6-20 kV kopn}}}$$

$$T'_{\text{elek 0,4 kV kopn}} = \frac{I_{\text{elek 0,4 kV kopn}}}{E_{SSO\text{nod liet}} - E_{SSO\text{nod liet 6-20 kV kopn}} - E_{SSO\text{nod liet 6-20 kV}}}$$

$$T'_{\text{elek 0,4 kV}} = \frac{I_{\text{elek 0,4 kV}}}{E_{SSO\text{nod liet}} - E_{SSO\text{nod liet 6-20 kV kopn}} - E_{SSO\text{nod liet 6-20 kV}} - E_{SSO\text{nod liet 0,4 kV kopn}}},$$

kur

$E_{SSO\text{nod liet}(6-20\text{kV kopn}, 6-20\text{kV}, 0,4\text{kV kopn})}$ - katrā sprieguma pakāpē lietotājiem nodotā elektroenerģija [kWh];

$I_{\text{elek (6-20kV kopn, 6-20kV, 0,4 kV kopn)}}$ - izmaksas, kas attiecinātas uz elektroenerģijas transportēšanu katrā sprieguma pakāpē [Ls];

$T'_{\text{elek 6-20 kV}}$ - 6-20 kV sadales punktiem, 6-20 kV līnijām nodotās transportētās elektroenerģijas izmaksas uz vienu vienību [Ls/kWh];

$T'_{\text{elek 0,4kV kopn}}$ - uz 6-20/0,4 kV transformatoru 0,4 kV kopnēm nodotās transportētās elektroenerģijas izmaksas uz vienu vienību [Ls/kWh];

$T'_{\text{elek 0,4kV}}$ - 0,4 kV sprieguma līnijām nodotās transportētās elektroenerģijas izmaksas uz vienu vienību [Ls/kWh].

47. Tā kā daļa no sadales sistēmas operatora izmaksām ($I_{SSO\text{kop}}$) ir saistītas ar elektroenerģijas sistēmas darbību un tās drošuma uzturēšanu, tātad dod labumu visiem sadales sistēmas lietotājiem, tās nevar nodalīt atkarībā no lietotāja elektroietaišu pieslēguma vietas sadales sistēmā - tās attiecinās uz transportēto elektroenerģiju visās sprieguma pakāpēs vienādās daļās:

$$T_{SSO\text{ kop}} = I_{SSO\text{ kop}} / E_{SSO\text{nod liet}},$$

kur

$T_{SSO \text{ kop}}$ - vienas vienības koppelpojuma maksa [Ls/kWh].

48. Lai elektroenerģiju piegādātu lietotājiem no 0,4 kV sprieguma līnijām, to pārvada caur visiem sadales sistēmas elementiem, savukārt no 110/6-20 kV transformatoru 6-20kV kopnēm elektroenerģijas piegādei izmanto tikai 6-20 kV sadales.

49. Tā kā aprēķinātās sadales sistēmas vienas vienības izmaksas katras sprieguma pakāpes lietotāju grupai ir atšķirīgas, tad sprieguma pakāpes tarifus aprēķina šādi:

$$T''_{\text{elek 6-20 kV kopn}} = T'_{\text{elek 6-20 kV kopn}} + T_{SSO \text{ kop}}$$

$$T'''_{\text{elek 6-20 kV}} = T'_{\text{elek 6-20 kV kopn}} + T'_{\text{elek 6-20 kV}} + T_{SSO \text{ kop}}$$

$$T''_{\text{elek 0,4 kV kopn}} = T'_{\text{elek 6-20 kV kopn}} + T'_{\text{elek 6-20 kV}} + T'_{\text{elek 0,4 kV kopn}} + T_{SSO \text{ kop}}$$

$$T''_{\text{elek, 0,4 kV}} = T'_{\text{elek 6-20 kV kopn}} + T'_{\text{elek 6-20 kV}} + T'_{\text{elek 0,4 kV kopn}} + T'_{\text{elek 0,4kV}} + T_{SSO \text{ kop}},$$

kur

$T''_{\text{elek 6-20 kV kopn}}$ - sadales sistēmas vienas vienības izmaksas lietotājiem, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110/6-20 kV apakšstaciju 6-20 kV kopnēs [Ls/kWh];

$T'_{\text{elek 6-20 kV}}$ - sadales sistēmas vienas vienības izmaksas lietotājiem, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 6-20 kV sadales punktos, 6-20 kV līnijās [Ls/kWh];

$T'_{\text{elek 0,4 kV kopn}}$ - sadales sistēmas vienas vienības izmaksas lietotājiem, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 6-20/0,4 kV transformatoru 0,4 kV kopnēs [Ls/kWh];

$T'_{\text{elek 0,4 kV}}$ - sadales sistēmas vienas vienības izmaksas lietotājiem, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 0,4 kV līnijās [Ls/kWh].

50. Sadales sistēmas operatora izmaksas uz vienu vienību (T_{SSO}), pamatojoties uz sadales sistēmas operatora izmaksām (I_{SSO}) un transportēto elektroenerģijas daudzumu

($E_{SSO \text{ nod liet}}$) [Ls/kWh], aprēķina šādi:

$$T_{SSO} = I_{SSO} / E_{SSO \text{ nod liet}}$$

6. Tarifu noteikšanas procedūra

6.1. Tarifu projekta izstrādāšana un iesniegšana

51. Tarifu projektu sadales sistēmas operators izstrādā saskaņā ar šo metodiku, nosakot izmaksas attiecībā uz sadales sistēmas pakalpojumiem. Vienlaicīgi ar prognozētajām izmaksām sadales sistēmas operators iesniedz regulatoram informāciju par sagaidāmajām izmaksām kārtējā gadā un divu iepriekšējo gadu faktiskajām izmaksām. Tarifu projekts ietver:

51.1. tarifu aprēķinu lietotāju grupām atkarībā no pieslēguma vietas sadales sistēmai pa sprieguma pakāpēm un to pamatojošās izmaksas;

51.2. diferencētos tarifus. Diferencētos tarifus sadales sistēmas operators aprēķina tā, lai atbilstoši tiem prognozēto ieņēmumu kopsumma par laika periodu, kuram aprēķināts tarifu projekts, nepārsniedz attiecīgo sprieguma pakāpju prognozētos kopējos ieņēmumus. Tarifus var diferencēt atkarībā no diennakts laika un nedēļas dienas ar mērķi sekmēt efektīvāku sadales sistēmas izmantošanu.

52. Sadales sistēmas operators saskaņā ar šo metodiku nosaka izmaksas un aprēķina šādus sprieguma pakāpes tarifus:

- 52.1. no 110/6-20kV transformatoru 6-20kV kopnēm;
52.2. no 6-20 kV sadales punktiem, 6-20kV līnijām;
52.3. no 6-20/0,4 kV transformatoru 0,4kV kopnēm;
52.4. no zemsprieguma 0,4kV līnijām.
53. Sadales sistēmas operators var aprēķināt tarifu projektu laika periodam, kas nepārsniedz piecus gadus.
54. Sadales sistēmas operators vienlaikus ar tarifu projektu var iesniegt regulatoram pieprasījumu atļaut pašam noteikt diferencētos tarifus.

6.2. Tarifu projekta izvērtēšana

55. Tarifu projektu regulators izvērtē likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" noteiktajos termiņos.
56. Regulators apstiprina vai noraida sprieguma pakāpes tarifus un diferencētos tarifus, izvērtējot to pamatojošās izmaksas.
57. Tarifu projekta izvērtēšanas laikā sadales sistēmas operators var iesniegt tarifu projekta labojumus un papildinājumus.
58. Noteiktie tarifi un diferencētie tarifi ir spēkā līdz jaunu tarifu noteikšanai.
59. Ja regulators ir devis atļauju atbilstoši Elektroenerģijas tirgus likuma 20.panta pirmajai daļai, sadales sistēmas operators pats nosaka diferencētos tarifus, ievērojot šādu kārtību:
- 59.1. sadales sistēmas operators publicē diferencētos tarifus laikrakstā "Latvijas Vēstnesis", un tie stājas spēkā sadales sistēmas operatora noteiktajā dienā, bet ne ātrāk kā trīsdesmitajā dienā pēc to publicēšanas;
- 59.2. vienlaicīgi sadales sistēmas operators iesniedz regulatoram pamatojumu jauniem diferencētiem tarifiem un informāciju par iepriekšējā perioda faktiskajiem ieņēmumiem un faktiskajām izmaksām, un jauno diferencēto tarifu prognozētajiem datiem, kā arī salīdzinājuma tabulas, kurās parādītas lietotāju struktūras izmaiņas, un citus dokumentus, kuri pamato jauno diferencēto tarifu nepieciešamību;
- 59.3. regulators 21 dienas laikā pēc diferencēto tarifu saņemšanas izvērtē:
- 59.3.1. iesniegto diferencēto tarifu atbilstību metodikai,
- 59.3.2. iesniegto diferencēto tarifu ekonomisko pamatojumu;
- 59.4. ja regulators 21 dienas laikā pēc diferencēto tarifu saņemšanas nav pieņēmis lēmumu par iesniegto tarifu neatbilstību metodikas prasībām, tad tarifi stājas spēkā sadales sistēmas operatora noteiktā laikā;
- 59.5. ja regulators 21 dienas laikā pēc diferencēto tarifu saņemšanas pieņem lēmumu par iesniegto tarifu neatbilstību metodikas prasībām, tad tarifi nestājas spēkā sadales sistēmas operatora noteiktā laikā. Regulators septiņu dienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas nosūta sadales sistēmas operatoram lēmumu par diferencēto tarifu neatbilstību metodikā noteiktajam, publicē laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" paziņojumu par pieņemto lēmumu un atsauc diferencēto tarifu spēkā stāšanos.

7. Noslēguma jautājumi

60. Atzīt par spēku zaudējušu Elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku, kas apstiprināta ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2007.gada 28.novembra lēmumu Nr.557 „Par Elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku” (Latvijas Vēstnesis, 2007, 197.nr.; 2008, 93.nr.).

61. Metodika stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”.

Priekšsēdētāja

V.Andrējeva